

Щиро вітаємо вас.

Мене звати Анна Фіделус, і в сьогоднішній лекції я поділюся

з вами міркуваннями про заходи, що проводяться в шкільному середовищі,

яка повинна бути школою, доступною для всіх.

За останні кілька десятиліть

спостерігається значний прогрес в освіті людей з інвалідністю.

Хоча ситуація варіюється від країни до країни.

[Приємна музика]

Докладаються зусилля для забезпечення

рівних освітніх можливостей для всіх учнів, незалежно від їхніх

здібностей, інвалідності, культурного досвіду.

У Польщі, ще в минулому столітті, почався

період переходу від моделі сегрегації до моделі інклюзії.

Цей процес супроводжується різними

юридичними рішеннями та різноманітними практичними заходами.

Серед найважливіших заходів, які

супроводжують перехід від сегрегаційної до інклюзивної моделі,

це, в першу чергу, посилення індивідуального підходу до учня.

Модель інклюзії передбачає індивідуальний підхід до учнів

і тому викладання має бути адаптоване до специфічних потреб кожного

учня, беручи до уваги його сильні сторони та труднощі.

Існує потреба в адаптації програм

викладання та підтримки для задоволення індивідуальних потреб учнів.

Посилюється ідея персоналізованого підходу до освіти.

Важливим елементом переходу від моделі

сегрегації до моделі інклюзії є спеціалізована підтримка.

Це дуже важлива роль спеціалістів саме в заходах,

пов'язаних із функціонуванням моделі інклюзії.

Роль вчителя, спеціального педагога, вчителя-організатора навчання,

психолога, логопеда та інших спеціалістів дозволяє та сприяє розвитку вмінь

кожної дитини, кожного учня, протидіє бар'єрам у навчанні.

У переході від моделі сегрегації до моделі інклюзії,

підвищення обізнаності та навчання громадськості є дуже важливим елементом.

Дуже важливо, щоб громадськість була

обізнана з потребами та правами людей з інвалідністю.

Це також всілякі освітні кампанії та заходи, спрямовані на

боротьбу з дискримінацією, є незамінними в розвитку шкільництва,

яке передбачає участь людей з інвалідністю.

Важливим елементом є також прагнення до

забезпечення доступності інфраструктури і, відповідно, адаптації будівель,

громадського транспорту та всіляких інших елементів,

які надають можливості кожній дитині мати доступ до освіти.

Розвиток шкільництва для людей
з

інвалідністю - це довготривалий
процес, який вимагає участі уряду,

вимагає залучення громадськості
та, звісно, освітніх закладів.

Тільки спільні дії допоможуть зменшити
стереотипізацію, стигматизацію
та соціальну ізоляцію.

У міру того, як суспільства стають більш
відкритими та обізнаними, а системи

освіти більш інклюзивними,
люди з інвалідністю матимуть

більше шансів для повноцінної
участі в соціальному та професійному житті.

Що таке інклюзія? Інклюзія
як концепція чи як процес,

вимога, стосується не
лише польської системи освіти.

Завдяки інклюзії також в інших сферах
суспільства, таких як

на ринку праці, в догляді за дітьми та

молоддю, нові вимоги ставляться до
тих, хто бере участь у цьому процесі.

Процеси змін супроводжуються як широким

громадським обговоренням,
так і науковим дискурсом.

Інклюзія описується і розуміється в

залежності від контексту,
про який йде мова, наприклад,

соціальна інклюзія розглядається як

зміна парадигми або нова спроба
реформи для більш рівного суспільства.

І її часто розглядають в історичному

контексті з іншими термінами, такими
як інтеграція, права людини, ситуація

людей з інвалідністю або
дослідження інвалідності.

Інклюзія має багато коренів.

Інклюзія була, є і буде глобальним і
складним процесом змін у майбутньому.

У контексті суспільного життя, життя

у школі ми відчували, що таке інтеграція.

До сьогодні існують інтеграційні школи,
школи з інтеграційними відділеннями.

І хоча термін "інтеграція"
функціонує в соціальному просторі,

окрім самого терміну
"інклюзивна школа", слід підкреслити різницю

між концепцією інтеграції
та концепцією інклюзії.

Отож, концепція інтеграції припускає,

що суспільство складається з
відносно однорідної групи більшості

і меншої зовнішньої групи, яку
необхідно інтегрувати в існуючу систему.

У той час, інклюзія не
починається з перспективи двох груп,

але ставиться до всіх людей як до рівних
особистостей, які з самого початку

є частиною цілого і не залежать від
особистих характеристик чи передумов.

Якщо концепція інтеграції
чітко вказує на відмінності

і очікує, що маргіналізована
група пристосується до системи

більшості, то
інклюзія з самого початку починається

із різноманітності та
гетерогенності суспільства.

Тому людині не потрібно пристосовуватися

до системи, але соціальні рамкові умови
мають бути розроблені таким чином,

щоб дати можливість кожному взяти участь у житті.

Соціологія вже багато років займається такими явищами, як інклюзія та ексклюзія,

зокрема по відношенню до маргінальних груп, тобто груп, які перебувають у

несприятливій ситуації, під загрозою виключення або виключені.

Ідея інклюзії переосмислюється і часто зводиться до залучення людей

з інвалідністю в суспільство, яке виключило цих людей.

Однак, інклюзія як перспектива суспільної

мети реалізує ідею інклюзії на всіх рівнях

і для всіх людей, а не лише в контексті інвалідності,

але в перспективі різних специфічних потреб кожної людини.

Метою інклюзивної школи для

всіх - створення та постійне зміцнення такого

середовища, в якому кожен учень має шанс досягти освітнього успіху та

в суспільстві, незалежно від їхніх індивідуальних потреб та характеристик.

Основними рисами та принципами, що характеризують інклюзивну школу, є

перш за все, рівність освітніх можливостей для всіх учнів, незалежно від їхньої

інвалідності, незалежно від культурного походження чи інших характеристик.

Особливістю інклюзивної школи є доступність та

участь у навчальному процесі кожного учня.

Кожен учень має право на доступ до освіти.

Має право усунути будь-які бар'єри.

Має право забезпечувати
доступність,

забезпечення відповідних ресурсів та підтримки.

Як я вже згадувала раніше,

ідея інклюзії характеризується
індивідуальним підходом.

Інклюзивна школа - це школа, в якій
організовано індивідуальний

підхід, викладання з урахуванням
потреб кожного учня.

Відбувається модифікація
навчальної програми.

Популяризуються,

використовуються різноманітні методи

викладання, які пристосовані до
потреб кожного учня.

Потрібна підтримка фахівців.

Інклюзивна школа,

це школа, де учням надається
така спеціалізована підтримка

з різними типами інвалідності.
Незалежно від типу інвалідності,

чи є інвалідність інтелектуальною,
фізичною, сенсорною або

учень має труднощі з навчанням,

допомога пропонується відповідно
до цих конкретних потреб учня.

Важливим елементом інклюзивної
школи є співпраця вчителів.

Є співпраця між вчителями та

дирекцією, але взаємна
співпраця між вчителями,

співпраця між
викладачами та фахівцями.

Більше про цю співпрацю я
розповім далі.

Це співпраця з батьками,
співпраця з громадою.

Важливим елементом інклюзивної школи є

наявність культури толерантності
та прийняття. В інклюзивній школі

необхідно розвивати культуру
поваги, прийняття та емпатії.

Потрібно вчитися розуміти
різноманітність, приймати інших

і саме згадана попередньо співпраця.

Надзвичайно важливо,

важливою в інклюзивній школі є участь

батьків, активних батьків,
залучених до освітнього процесу

їхніх дітей, а також які співпрацюють
з вчителями та спеціалістами.

Різноманітність учнів, характерна
для інклюзивної школи,

учнів, які характеризуються різними
здібностями, різними типами

інвалідності, різними культурними
середовищами, з яких вони походять,

саме таке розмаїття сприяє

розумінню та прийняттю
соціального розмаїття.

Інклюзивна школа може бути
успішною лише тоді, коли

всі учасники шкільного життя,
учні, вчителі, фахівці,

інші адміністративні працівники та
весь персонал, що працює в школі

позитивно ставляться до процесу інклюзії.

Інклюзивна школа

може бути успішною, якщо вона

відкрита для всіх учнів.

Все залежить від ставлення.

Функціонування школи відповідно до моделі

інклюзії залежить від ставлення вчителів та інших зацікавлених сторін у школі.

Зараз на перший план виходить

питання ресурсів, що є дуже і дуже важливим. І тому

зміцнення ресурсів школи слугуватиме створенню інклюзивної школи.

Працівники шкіл заохочуються до обміну ідеями та саморефлексії.

Тому необхідно стимулювати зміни в різних системах. В правовій системі та системі

освіти, а також стимулювати зміни на особистісному рівні,

переважно в таких контекстах, як ставлення та соціальні позиції.

Іноді виникають деякі сумніви та деякий

скептицизм, певна обережність, і можна сказати, що це обґрунтовані емоції.

Однак не слід забувати про справжню мету,

якою є соціальна інклюзія як право

людини, а саме зміцнення прав і

участь усіх людей у житті суспільства.

Важливим елементом інклюзії, основою,

на якій ґрунтуються

заходи у сфері інклюзії, є різноманітність.

Будь-хто, хто займається інклюзією,

неминуче зіткнеться з проблемою різноманіття.

Це стосується визнання та поваги до

людського розмаїття, яке розглядається, зокрема, як

шанс жити разом і формувати
суспільні процеси.

Гетерогенність може бути шансом і

ресурсом. Міжфахова співпраця стала
невід'ємною частиною повсякденного

життя школи, а саме інклюзивної
школи, набуває все більшого значення.

Рішення щодо освітньої політики,

наприклад, запровадження
школи, що підтримує ідею інклюзії,

яка концептуально передбачає співпрацю

між різними фахівцями та
запровадження нових форм співпраці,

у тому числі створення різних
спеціалізованих команд,

призводить до того, що окрім
вже встановлених посад вчителів,

у шкільному контексті створюються
нові посади, зокрема,

виділяють посаду співвчителя учнів із

специфічними потребами, призначення
інших спеціалістів.

Всі особи, які здійснюють певні

завдання на цих посадах
повинні працювати разом.

Особливо необхідно співпрацювати із

спеціальним педагогічним штатом або
з працівниками, які опікуються молоддю.

Помічаються можливості того, що
більша різноманітність перспектив

надасть додаткові ресурси
для педагогічної діяльності,

психологічної діяльності,

нову інформацію, нові технологічні
знання, нову перевірену систему

організації, до яких раніше було
неможливо або важко отримати доступ.

Всі партнери по багатопрофільній

співпраці також очікують
оптимізації операційних процесів та

полегшення та підтримки, щоб
впоратися з вимогами роботи.

Крім усіх пов'язаних з нею надій і
можливостей, робота багатьох фахівців

також є серйозним викликом
для всіх залучених осіб.

Тому існує потреба у поєднанні дій

багатьох фахівців на рівні школи і
таку координаційну діяльність

може взяти на себе консультант з
питань доступності навчання.

Наразі це роль спеціального педагога в
школі, який, серед іншого,

рекомендує директору заходи,
спрямовані на забезпечення активної

та повноцінної участі учнів у житті

дитячого садка, школи
та закладу,

та доступності, що є посиланням на
закон від 19 липня 2019 року про

забезпечення доступності для
людей з особливими потребами.

Не менш важливими в роботі

і консультанта з питань доступності,
навчання в школі, як і всіх

спеціалістів є усвідомлення власних обмежень,

посилення процесу саморозуміння.

Також важливо не впертися на

свої дотеперішні завдання, які добре знайомі.

Така оптика особливо істотна
в контексті ідеї інклюзії.

Саме різні позиції,

ресурси знань, вміння, різні
перспективи дають чудову, відмінну

можливість працювати разом
над складними завданнями.

Посилання на різні експертизи і
досвід дозволяє прийняти

найкраще, тобто найефективніше рішення.

Дуже хороший метод, який

може допомогти нам у командній
роботі в інклюзивній школі, є метод

collegial case consulting, який саме

вписується в принцип
множинності перспектив.

Отримання підтримки від колег, від
інших вчителів, від фахівців,

використання супервізії при подоланні
різних професійних труднощів

є частиною щоденної роботи
більшості працівників, вчителів.

Форма консультування, яка базується саме на

колегіальній роботі в учительській
професії ще не дуже поширена.

Однак саме за допомогою цього методу

професійні проблеми можна
систематично аналізувати

і перевіряти різні типи
рішень саме в малих групах.

Вирішувати проблеми в рамках
структурованих консультацій,

коли ми визначаємо особу, яка представляє

справу, визначаємо
осіб, які консультують

по ситуації, коли інші учасники
обговорюють та аналізують

конкретний випадок за встановленою

процедурою, відповідно
до розподілених ролей

для того, щоб спільно розробити широкий
спектр можливих інтерпретацій та рішень.

Якщо в школі, на уроках, на перерві
чи в будь-якому іншому моменті

помічаємо будь-які
проблеми учня, вчителя,

саме організація такої
колегіальної ради може допомогти,

щоб обговорити проблему.

В даний час найчастіше різні

проблеми, різні типи проблем
спонтанно обговорюються між найближчими

колегами під час засідання педагогічної ради.

У випадку тих перших, часто

імпровізованих, які відбуваються
на перервах, у вільний час

між уроками, і які, на жаль, є

обмеженими в часі, висвітлення
часто є поверхневим,

без винесення висновків, без
жодних порад на майбутнє.

Також засідання педагогічних рад, які
відвідує значна кількість людей, в

під час яких обговорюються
заздалегідь заплановані питання,

не є доцільним і сприятливим
місцем для вирішення проблем.

Запропонована колегіальна рада, яка

розглядає конкретну справу,
має час для того, щоб

проаналізувати конкретний випадок,
може допомогти консультанту з

питань доступності навчання в школі.

Така рада має складатися з осіб,

які представляють різні напрямки
роботи в школі, незалежно від

багатоспеціалізованого складу команди, що,
безумовно, є важливою цінністю.

Це, перш за все, мультиперспективність

відіграє центральну роль у процесі

колегіального консультування
з конкретного питання.

Спільна реконструкція справи ставить
перед усіма учасниками завдання

описати своє бачення проблеми так,
щоб було видно різні перспективи.

Проведення такої колегіальної консультації

може бути організовано,
може бути проведено і

має відбуватися за певною,
спланованою схемою.

Саме розподіл ролей враховується у цій схемі.

Є призначення особи, яка представляє
справу, особи, яка консультує.

Спочатку справи подаються без
запитань, без інтерпретації.

Ми хочемо на першому етапі з'ясувати все про справу.

Одна людина описує
ситуацію, формулює питання,

а потім наступає етап

інтерпретації проблеми, висловлення

гіпотез, припущень,
певних почуттів, вражень,

що, безумовно, змінює певну перспективу.

Після висловлення думки, після обговорення,
після доповнень, після коригування

певної інформації наступає

представлення пропозицій.

Як я вже згадувала раніше в роботі
консультанта з питань

доступності навчання в школі

співпраця є основою для дій.

Консультант працює з різними людьми.

І саме тут своєрідна карта
може бути дуже корисною,

створення своєрідної карти мережі співпраці,

розмістивши консультанта з питань доступності

навчання в центрі карти.
Посередині кругів.

Слід подумати, з ким працює
консультант з питань доступності

найчастіше. Це, звісно, учні,
керівництво школи та викладацький склад,

вчителі, спеціальний педагог,
психолог, інші фахівці.

Але це шкільна адміністрація, це
обслуговуючий персонал, це батьки, це

також партнери у місцевій громаді,
педагоги, куратори.

Це люди, які представляють громадські
організації, це соціальні працівники.

Це можуть бути інші люди,

які представляють окремі
установи, організації, компанії.

Побудова карти мережі дуже важлива,

але й корисна процедура.
У контексті конкретного учня,

можна скласти карту мережі, беручи до
уваги людей, установи, з якими ми працюємо

саме в конкретному випадку, у
випадку конкретного учня.

Як ми також можемо встановити, наскільки
тісною є співпраця з різними установами

в конкретних випадках учнів.

Ми можемо використовувати мережеві карти в контексті шкільної роботи, можемо

використовувати в контексті роботи з конкретного випадку.

Ці мережеві карти використовуються в різних типах мережевих досліджень саме для

того, щоб побачити структури особистих стосунків і соціальні мережі.

Основне припущення полягає в тому, що соціальна поведінка окремих акторів,

окремих учасників певного внутрішнього процесу шляхом їхнього вбудування

можна пояснити саме у структурах взаємовідносин.

Тому часто використовуються різні техніки візуалізації,

під час інтерв'ю збираються мережеві карти.

Також в контексті

практичних досліджень,

організаційного розвитку, розвитку команди.

Такі методи візуалізації мережі, ці

аналітичні стратегії можна використовувати.

Вони також можуть бути використані в

роботі консультанта з питань

доступності навчання в школі.

Як я вже згадувала, консультант з питань

доступності працює з різними людьми середовища школи,

але й з різними людьми, які функціонують у місцевому середовищі.

Це, як я вже згадувала, недержавні інституції,

церковні установи.

Це можуть бути громадські
групи подовженого дня всіх типів.

Тому ми маємо справу зі співпрацею

як у шкільному середовищі,
так і в місцевому оточенні.

А це приклад побудови мережевої
карти в шкільному середовищі.

Це може бути карта
з використанням кіл. На колах

ми визначаємо, записуємо певних
осіб, з якими співпрацюємо, і

визначаємо, чи записуємо
їх на окремих колах.

Позашкільна співпраця, як я вже згадувала і

співпраця з місцевою
громадою є дуже важливою.

Загалом, партнерство позашкільної

співпраці є дуже важливим, і

важливість цього партнерства
не можна недооцінювати.

Його слід розглядати
як дуже важливе в

контексті інклюзії в середовище, в
якому живуть учні, в якому

функціонує школа, і в
контексті постулату відкритості

шкіл, який зараз все більше ціниться.

Варто, щоб консультант з питань доступності

в школі відповів на запитання,
з якими зовнішніми партнерами

працюємо разом, на яких
підставах існувала попередня співпраця.

Хто в школі є особою, відповідальною за
роботу із зовнішніми суб'єктами?

Як цей контакт підтримується.

Чи готові обидві сторони до співпраці,
якщо ні, то чому.

Які форми співпраці з партнерами в
школі та поза нею ми можемо виділити?

Які партнери могли б з нами
працювати, які бажані.

Також варто будь-якому консультанту з питань

доступності збирати інформацію про
те, з ким школа вже працювала, щоб

проаналізувати, як були використані

ресурси громади, які проекти,
які ініціативи вже були реалізовані,

які в першу чергу служать
учням та інклюзивній школі.

Батьки є важливою групою, з якою працює
консультант з питань доступності навчання.

Чим більша група батьків

залучена у цю співпрацю,

тим краще
становище кожного вчителя.

Не тільки консультанти з питань
доступності навчання у школах.

Соціальна інклюзія потребує батьків
як експертів своєї дитини,

а не лише тих, хто виконує
певну роботу для школи.

Тому необхідно звернути увагу на

батьків за межі їхньої класичної
ролі законних опікунів.

Існує потреба в залученні батьків

по-іншому, ніж це було раніше.

Перш за все, існує потреба

залучення батьків до використання
своїх ресурсів у сфері вмінь,

що збагатить, а також може полегшити навантаження на шкільних працівників.

Безсумнівно, існує потреба переосмислити роботу батьків.

Необхідно відійти від класичної концепції

роботи батьків, яка обмежується бесідами, індивідуальними консультаціями.

Вчителі та батьки повинні сприймати

себе як співтворців, які поділяють відповідальність за добро

учнів, та тісно співпрацюють у сферах освіти, догляду, виховання.

Таке розуміння співпраці наразі

часто зустрічається під заголовком: Партнерство заради освіти.

Однак у багатьох випадках, коли

партнерство встановлюється на рівноправних засадах,

виявляються надмірні очікування.

Без сумніву, співпраця з батьками має величезний потенціал.

Однак батьки не повинні залучатися у виховання дітей виключно з думкою

про власну дитину, але вони також повинні взяти на себе інші

завдання всередині шкільної спільноти, по роботі команд з розвитку школи.

Важливо також подумати і визначити деякі сфери напруженості та викликів, які

повинні бути враховані при проектуванні та відносинах між школою,

консультантом з питань доступності навчання та батьками.

Кожному консультанту з питань доступності варто замислитися над питаннями,

пов'язаними з їхньою співпрацею з батьками.

Він повинен проаналізувати
попередні форми співпраці з

батьками у школі і обміркувати,
які завдання, які заходи,

відбуваються за участю батьків.

Важливо розширювати каталог завдань,

в яких вони працюють і в яких батьки
можуть співпрацювати та бути залученими.

Слід подумати, які кроки

слід вжити для заохочення,
залучення батьків у роботу школи.

Важливо бачити в батьках

потенціал, бачити
можливості в кожній

формі співпраці.

Важливо пам'ятати, що
важливо враховувати те,

які перешкоди, які проблеми, можливо,

доведеться долати в цій
співпраці з батьками.

Пані та панове!

Робота консультанта з питань
доступності навчання

у мультиспеціалізованій команді в
інклюзивній школі дасть результат

лише завдяки залученості

та відповідальності всіх учасників
шкільного та громадського життя.

Всім вам, вчителям,

фахівцям, консультантам з питань
доступності навчання

бажаю успіхів у вашій роботі. Бажаю
вам плідної співпраці, співпраці в

шкільному середовищі, в місцевому
середовищі, і, напевно, це ваше

задоволення буде супроводжуватися радістю
і самореалізацією кожної дитини.

Щиро дякую за увагу.

[Приємна музика]